

SADRŽAJ

I DEO

UVOD U POSLOVNU EKONOMIKU PREDUZEĆA	5
1. EKONOMIJA PREDUZEĆA	5
2. POSLOVNA EKONOMIKA KAO NAUČNA DISCIPLINA	10
2.1. Opšta formulacija cilja i predmeta izučavanja	21
2.2. Metode izučavanja poslovne ekonomike	24
2.3. Povezanost poslovne ekonomike sa drugim naučnim disciplinama	29

II DEO

PREDUZEĆE KAO OSNOVNI SUBJEKT

TRŽIŠNOG PRIVREĐIVANJA	33
1. PREDUZETNIK, PREDUZEĆE, USTANOVA I OSTALI SUBJEKTI	33
2. KARAKTERISTIKE PREDUZEĆA KAO SISTEMA	38
3. CILJEVI I ELEMENTI PREDUZEĆA	43
4. FUNKCIJE PREDUZEĆA - VERTIKALNA I HORIZONTALNA PODELA	47
5. TRŽIŠNO PRIVREĐIVANJE PREDUZEĆA	54
6. VRSTE PREDUZEĆA	58
6.1. Preduzeća u obliku privrednih društava	60
6.1.1. Ortačko društvo	62
6.1.2. Komanditno društvo	63
6.1.3. Komanditno društvo na akcije	65
6.1.4. Akcionarsko društvo	65
6.1.5. Društvo sa ograničenom odgovornošću	69
7. AKCIJE KAO UDEO U KOMPANIJU	71
8. JAVNO PREDUZEĆE	74
9. POVEZIVANJE PREDUZEĆA	75
10. MALA, SREDNJA I VELIKA PREDUZEĆA	80

III DEO

ULAGANJA U REPRODUKCIJU	85
1. ANGAŽOVANJE SREDSTAVA U REPRODUKCIJI	88
1.1. Elementi angažovanja sredstava	88
1.2. Kruženje angažovanih sredstava	90
1.3. Funkcionalna određenost angažovanih sredstava preduzeća	93
1.4. Stanje angažovanih sredstava	95
1.5. Karakteristične determinante angažovanih sredstava	99
2. ODNOS IZMEĐU ANGAŽOVANJA I TROŠENJA SREDSTAVA	101

3. POVEZANOST ANGAŽOVANJA, TROŠENJA I REPRODUKOVANJA SREDSTAVA	101
4. KOEFICIJENTI ANGAŽOVANJA I REPRODUKOVANJA SREDSTAVA	103
5. SREDSTVA PREDUZEĆA - POJAVNI OBLICI ANGAŽOVANJA	106
5.1. Stalna (osnovna) sredstva	107
5.1.1. Udaljavanje stepena korišćenja kapaciteta od mrtve tačke rentabiliteta	112
5.1.2. Pribavljanje i otuđivanje osnovnih sredstava	113
5.1.3. Revalorizacija vrednosti osnovnih sredstava	114
5.1.4. Amortizacija osnovnih sredstava	117
5.1.5. Metode amortizacije	120
5.2. Obrtna sredstva	130
5.2.1. Klasifikacija obrtnih sredstava	130
5.2.2. Obrtanje obrtnih sredstava u reprodukciji	131
5.2.3. Zalihe	136
5.2.4. Utvrđivanje veličine i strukture obrtnih sredstava	141
5.2.5. Utvrđivanje potrebnih obrtnih sredstava za zalihe nedovršene proizvodnje	148
5.3. Sredstva rezervi	149
5.4. Sredstva zajedničke potrošnje - vanposlovna sredstva	149
6. IZVORI SREDSTAVA PREDUZEĆA	151
7. PROIZVODNA TEHNOLOGIJA	154

IV

TROŠKOVI	159
1. POJAM UTROŠKA I TROŠKOVA	159
2. VRSTE TROŠKOVA	162
3. TROŠKOVI I STEPEN KORIŠĆENJA KAPACITETA	164
3.1. Fiksni troškovi	165
3.1.1. Apsolutno fiksni troškovi	166
3.1.2. Relativno fiksni troškovi	167
3.1.2.1. Razgraničavanje relativno fiksnih troškova	169
3.2. Varijabilni troškovi	173
3.3. Reagibilnost troškova na promenu obima proizvodnje	175
4. UKUPNI TROŠKOVI	177
4.1. Zone dinamike troškova	178
4.2. Utvrđivanje prosečnih troškova na različitim stepenima zaposlenosti	179
4.3. Remanentnost troškova	179

5. GRANIČNI (MARGINALNI) TROŠKOVI	181
6. TROŠKOVI I PRIHODI	192
6.1. Utvrđivanje tačke pokrića troškova	192
6.2. Korišćenje kapaciteta i poslovni rezultati	195
7. TROŠKOVI PREMA NAČINU UKALULISAVANJA U CENU	
KOŠTANJA	198
7.1. Mesta troškova	198
7.2. Direktni i indirektni troškovi	199
8. KALKULACIJA CENE KOŠTANJA	202
8.1. Pojam, svrha i principi kalkulacije	202
8.2. Elementi kalkulacije	204
8.3. Vrste kalkulacije	205
8.4. Metode kalkulacije	206
8.4.1. Divizionna kalkulacija	206
8.4.2. Dodatna kalkulacija	210
8.4.3. Kalkulacija zajedničkog proizvoda	213
8.4.4. Kalkulacija po standardnim varijabilnim troškovima (Direct Costing)	214
V DEO	
UTVRĐIVANJE I RASPODELA REZULTATA POSLOVANJA	219
1. POJAVNI OBLICI REZULTATA POSLOVANJA	219
1.1. Fizički obim proizvodnje i usluga kao rezultat poslovanja	220
1.2. Ukupni prihod kao rezultat poslovanja	221
1.2.1. Ukupni, prosečni granični prihod	223
1.2.2. Elementi i faktori ukupnog prihoda	225
1.3. Dobitak kao rezultat poslovanja	226
1.3.1. Faktori dobitka kao rezultata poslovanja	229
1.4. Dobit preduzeća kao rezultat poslovanja	229
2. RASPODELA DOBITI	231
2.1. Raspodela dobiti i neto dobiti preduzeća	231
3. OSTVARIVANJE PRINCIPA EKONOMIJE PREDUZEĆA	
I RASTA DOBITI	235
4. PRAĆENJE I UPOREĐIVANJE OSTVARENIH REZULTATA POSLOVANJA PREDUZEĆA	236
VI DEO	
EFIKASNOST POSLOVANJA PREDUZEĆA	243
1. Dimenzije efikasnosti poslovanja	243
2. Problemi praćenja efikasnosti poslovanja	245
3. Produktivnost	249
3.1. Pojam i značaj produktivnosti	249

3.2. Faktori produktivnosti	251
3.3. Utvrđivanje produktivnosti	253
3.3.1. Metode merenja učinka	255
3.3.2. Metode merenja tekućeg rada	257
3.3.3. Metode izračunavanja i praćenja produktivnosti rada	258
3.3.4. Metode vrednovanja faktora produktivnosti rada	259
3.4. Produktivnost kapitala u preduzeću	261
4. EKONOMIČNOST	266
4.1. Pojam i značaj ekonomičnosti	266
4.2. Faktori ekonomičnosti	268
4.3. Utvrđivanje ekonomičnosti	271
4.3.1. Naturalno utvrđivanje ekonomičnosti	271
4.3.2. Vrednosno utvrđivanje ekonomičnosti	274
5. RENTABILNOST	275
5.1. Pojam i značaj rentabilnosti	276
5.2. Faktori rentabilnosti	277
5.3. Utvrđivanje rentabilnosti	277
6. PRINCIPI FINANSIJSKOG POSLOVANJA PREDUZEĆA	278
6.1. Principi sigurnosti i likvidnosti	278
6.2. Faktori likvidnost	280
6.3. Dejstvo likvidnosti na faktore poslovanja preduzeća	283
6.4. Princip zaštite od prezaduženosti	284
6.5. Principi fleksibilnosti i nezavisnosti	285
7. FINANSIJSKI POKAZATELJI EFIKASNOSTI POSLOVANJA PREDUZEĆA	286
7.1. Utvrđivanje neto obrtnog fonda	288
7.2. Projektovanje cash flow (toka gotovine, novčanog toka)	289
7.3. Racio analiza	290
7.4. Primarni i sekundarni finansijski pokazatelji poslovanja preduzeća	295
8. MESTO INFORMACIONOG SISTEMA U PRAĆENJU EFIKASNOSTI POSLOVANJA PREDUZEĆA	296
8.1. Pojam poslovnih informacija i njihov značaj za ekonomiku preduzeća	297
8.2. Pojam i značaj informacionog sistema u preduzeću.	320
VII DEO	
STRATEGIJA RAZVOJA PREDUZEĆA	307
1. PREDUZEĆE I OKRUŽENJE	312
2. KONCEPT STRATEGIJE	216

3. KONCEPT STRATEGIJSKOG UPRAVLJANJA	319
4. STRUKTURA STRATEGIJE	322
4.1. Definisanje poslovne aktivnosti	322
4.2. Diferentna prednost	332
4.2.1. Potoreva analiza konkurencije u grani	336
4.3. Metodi investicione strategije	340
4.3.1. <i>Aanlaiza portfolia proizvoda</i>	341
4.3.2. <i>Analiza privlačnosti tržišta i poslovnog položaja</i>	348
4.3.3. <i>Drugi metodi investicione strategije</i>	349
4.3.4. <i>Upoređivanje metoda i modela investicione strategije</i> ...	353
5. URAVNOTEŽENJE CELOKUPNOG PORTFOLIA PREDUZEĆA	355
6. STRATEGIJA PREDUZEĆA SA VISOKIM I NISKIM TRŽIŠNIM UDELOM	358
7. MOGUĆNOSTI U IZBORU STRATEGIJE RAZVOJA PREDUZEĆA	358
8. POVEZENOST I USLOVLJENOST RASTA I RAVOJA PREDUZEĆA	360
8.1. Faktori razvoja preduzeća	361
8.2. Razvojna politika preduzeća	363
9. POSLOVNI (BIZNIS) PLANOWI PREDUZEĆA	365
9.1. Operativno planiranje i njegov odnos sa strategijskim planiranjem	365
9.2. Elementi poslovnog (biznis) plana preduzeća	368
9.3. Izrada planova i izveštaja	372
9.3.1. <i>Planiranje marketinga</i>	374
9.3.2. <i>Planiranje proizvodnje</i>	379
9.3.3. <i>Finansijsko planiranje</i>	383
10. INVESTICIJE	387
10.1. Pojam investicija	387
10.2. Vrsta investicija	389
10.3. Kriterijumi i metodi donošenja investicionih odluka	392
LITERATURA	397